

EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 2011.9.16
KOM(2011) 559 galutinis

2010/0312 (COD)

Pakeistas pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

**dėl tikrinimo ir stebėjimo, kaip taikomas Šengeno acquis, vertinimo mechanizmo
sukūrimo**

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

1.1. Šengeno erdvės valdymas. Erdvės be vidaus sienų kontrolės stiprinimas

Siekiant apžvelgti šiame pasiūlyme pateiktų pakeitimų aplinkybes bei pagrindą ir išsamiai paaiškinti, kaip jie turėtų būti praktiškai įgyvendinami, daroma nuoroda į kartu su šiuo pasiūlymu priimtą Europos Parlamentui, Tarybai, Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui skirtą Komisijos komunikatą „Šengeno erdvės valdymas. Erdvės be vidaus sienų kontrolės stiprinimas“.

1.2. Teisės aktų pakeitimai

2010 m. lapkričio 16 d. Komisija priėmė pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl tikrinimo, kaip taikomas Šengeno *acquis*, vertinimo mechanizmo sukūrimo¹. Šiuo pasiūlymu sustiprinamas Šengeno vertinimo mechanizmas, visų pirma supaprastinami tolesni veiksmai po įvertinimo – įvertintos valstybės narės prašoma pateikti veiksmų planą nustatytiems trūkumams pašalinti ir iki tol, kol visi trūkumai pašalinami, reguliariai teikti tokio veiksmų plano įgyvendinimo ataskaitą. Nustačius didelių trūkumų, turinčių poveikį bendram vienos ar daugiau valstybių narių saugumo lygiui, numatyta apie tai pranešti Tarybai ir Europos Parlamentui ir taip aukščiausiu politiniu lygmeniu daryti tarpusavio spaudimą valstybei narei, kad ši laikytųsi taisyklių.

Valstybė narė per kiekvieną penkerių metų laikotarpį vertinama bent vieną kartą; tačiau planą galima pakeisti atsižvelgiant į vietoje nustatytus poreikius ir aplinkybes. Be to, galimi nepaskelbti patikrinimai vietoje, siekiant stebėti, ar visos papildomos priemonės tinkamai įgyvendinamos.

Siekdama sukurti būtiną teisinį pagrindą reaguojant į 2011 m. birželio 23–24 d. Europos Vadovų Tarybos raginimą dar labiau sustiprinti Šengeno vertinimo sistemą ir nustatyti apsaugos sąlygą, kad būtų galima imtis veiksmų kraštutiniais atvejais, kai valstybė narė nebegali vykdyti įsipareigojimų pagal Šengeno taisykles, kaip išsamiai paaiškinta 1.1 dalyje nurodytame komunikate, Komisija iš dalies keičia savo pasiūlymą – numato papildomą paramą Sąjungos ir nacionaliniu lygmeniu, didina FRONTEX teikiamą paramą ir suteikia galimybę pasitelkti Sąjungos mechanizmą ir atnaujinti vidaus sienų kontrolę, kai valstybė narė nuolatos nesilaiko įsipareigojimo kontroliuoti jai priklausančią išorės sienos ruožą ir jeigu dėl susidariusių aplinkybių kyla rimta grėsmė viešajai tvarkai ar vidaus saugumui Sąjungos ar nacionaliniu lygmeniu. Tokio mechanizmo sukūrimas taip pat reiškia, kad reikia iš dalies pakeisti Šengeno sienų kodeksą, kurio pakeitimai pristatomi tuo pačiu metu, kaip ir šis pasiūlymas.

Poreikis pakeisti šiuo metu galiojančią Šengeno vertinimo mechanizmą išsamiai paaiškintas pirmiau minėtame 2010 m. lapkričio 16 d. pasiūlyme. Nors pastarasis pasiūlymas keičiamas šiuo pasiūlymu, 2010 m. lapkričio mėn. pasiūlymo teikimo priežastys tebėra tos pačios; todėl Komisija šiame iš dalies pakeistame pasiūlyme nebekartoja išsamaus pagrindimo. Kadangi pirminio pasiūlymo teisės aktų leidėjai dar nepriėmė (Europos Parlamentas dar nepriėmė

¹ COM(2010) 624, 2010 11 16.

pirmojo svarstymo pozicijos dėl pasiūlymo pagal SESV 294 straipsnio 3 dalį), pakeitimai įtraukti į pirminio pasiūlymo tekstą², kuris yra nepakitęs, išskyrus pakeitimus, susijusius su parama valstybei narei, galimybe atnaujinti vidaus sienų kontrolę (14 ir 15 straipsniai, taip pat visame tekste daroma nuoroda į „stebėjimą“) ir tam tikri pakeitimai, susiję su Komisijai tenkančiais įgyvendinimo įgaliojimais (5, 8, 13 ir 17 straipsniai). Šie pakeitimai būtini, nes pateikus pirminį 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai³, pasiūlymą pakeistos horizontaliosios komitologijos taisyklės. Be to, padaryta papildomų teksto pakeitimų, be kita ko susijusių su FRONTEX vaidmeniu (6 straipsnis), Europolu (8 straipsnis) ir ataskaitų teikimu Europos Parlamentui ir Tarybai (19 straipsnis).

2. KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

Iš pirmųjų diskusijų Taryboje ir Europos Parlamente dėl Šengeno vertinimo pasiūlymo ir iš 2011 m. liepos 7 d. Europos Parlamento rezoliucijos⁴ matyti, kad politiniu lygmeniu plačiai pritariama idėjai, kad veikiantį mechanizmą reikėtų papildyti priemonėmis, kuriomis būtų galima veiksmingai reaguoti, kai valstybė narė itin prastai taiko *acquis*.

Komunikate dėl migracijos⁵ Komisija pasiūlė galimybę nustatyti mechanizmą, pagal kurį būtų galima Europos lygmeniu apibrėžti, kurios valstybės narės gali išimtinėmis aplinkybėmis atnaujinti vidaus sienų kontrolę, ir tokios kontrolės vykdymo trukmę. Mechanizmas turėtų būti taikomas tik kraštutiniu atveju, po to, kai padėčiai prie atitinkamo išorės sienos ruožo stabilizuoti imtasi kitų (ekstremaliajai padėčiai skirtų) priemonių solidarčiai Europos lygmeniu ir (arba) nacionaliniu lygmeniu, siekiant geriau laikytis bendrų taisyklių.

Šiai minčiai pritarta 2011 m. gegužės 12 d. posėdžiavusioje Teisingumo ir vidaus reikalų taryboje ir per 2011 m. birželio 23–24 d. Europos Vadovų Tarybos susitikimą, kuriame ji paragino, kad turėtų būti „įdiegtas mechanizmas, kad būtų galima reaguoti į išimtines aplinkybes, dėl kurių kyla pavojus visam Šengeno bendradarbiavimo procesui, neribojant laisvo asmenų judėjimo principo taikymo“.

3. TEISINIAI PASIŪLYMO ASPEKTAI

Pasiūlymu plėtojama vidaus sienų politika pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 77 straipsnio 2 dalies e punktą. 77 straipsnyje numatytas vidaus sienų kontrolės panaikinimas kaip galutinis laisvo asmenų judėjimo Europos Sąjungoje erdvės tikslas, kaip nustatyta SESV 26 straipsnyje. Vidaus sienų kontrolės panaikinimą turi papildyti šių sričių priemonės: išorės sienų, vizų politikos, Šengeno informacinės sistemos, duomenų apsaugos, policijos bendradarbiavimo ir teismo bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose. Šias priemones taikant tinkamai sudaromos sąlygos išlaikyti erdvę be vidaus sienų kontrolės. Todėl tinkamo šių priemonių taikymo vertinimu ir stebėjimu siekiama galutinio politinio tikslo – išlaikyti erdvę be vidaus sienų kontrolės. Šio galutinio tikslo siekiama ir priemonėmis,

² **Pakeitimai paryškinti ir pabraukti.**

³ OL L 55, 2011 2 8, p. 13.

⁴ P7_TA(2011)0336.

⁵ COM(2011) 248, 2011 5 4.

kuriomis siekiama sušvelninti nuolatinius didelius trūkumus valstybei narei taikant Šengeno *acquis*, įskaitant galimybę kraštutiniu atveju išimtinai laikinai atnaujinti vidaus sienų kontrolę, kai dėl minėtų trūkumų kyla rimta grėsmė viešajai tvarkai arba vidaus saugumui Sąjungos arba nacionaliniu lygmeniu.

2010 m. lapkričio mėn. pasiūlyme dėl Šengeno vertinimo mechanizmo sukūrimo pateikta visa reikalinga informacija apie poveikį biudžetui išlieka nepakitusi.

Pakeistas pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

dėl tikrinimo ir stebėjimo, kaip taikomas Šengeno *acquis*, vertinimo mechanizmo sukūrimo

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 77 straipsnio 2 dalies e punktą,

atsižvelgdami į **Europos** Komisijos pasiūlymą,

teisės akto pasiūlymą perdavus nacionaliniams parlamentams,

laikydami ~~Sutarties 294 straipsnyje nustatytos tvarkos~~ **įprastos teisėkūros procedūros**,

- (1) Šengeno erdvės be vidaus sienų kontrolė grindžiama veiksmingu papildomų priemonių taikymu valstybėse narėse tokiose srityse kaip išorės sienos, vizų politika, Šengeno informacinė sistema, įskaitant duomenų apsaugą, policijos bendradarbiavimas, teisminis bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose ir kovos su narkotikais politika;
- (2) 1998 m. rugsėjo 16 d. Vykdomojo komiteto sprendimu⁶ įsteigtas Šengeno įvertinimo ir įgyvendinimo nuolatinis komitetas. Nuolatiniam komitetui buvo suteikti įgaliojimai, pirma, nustatyti, ar šalis kandidatė įvykdė visas išankstines vidaus sienų kontrolės panaikinimo sąlygas, ir, antra, užtikrinti, kad visas *acquis* nuostatas įgyvendinančios valstybės tinkamai taikytų Šengeno *acquis*;
- (3) atsižvelgiant į tai, kad reikia užtikrinti aukštus vienodus Šengeno *acquis* praktinio taikymo standartus ir išlaikyti didelį valstybių narių, prisijungusių prie erdvės be vidaus sienų kontrolės, tarpusavio pasitikėjimą, būtina sukurti specialų tikrinimo, kaip taikomas Šengeno *acquis*, vertinimo **ir stebėjimo** mechanizmą. Toks mechanizmas turėtų būti grindžiamas glaudžiu Komisijos ir tų valstybių narių bendradarbiavimu;
- (4) Hagos programoje⁷ Komisija raginama „iškart, kai bus panaikinta vidaus sienų kontrolė, pateikti pasiūlymą dėl dabartinio Šengeno vertinimo mechanizmo papildymo priežiūros mechanizmu, užtikrinančiu valstybių narių ekspertų visapusišką dalyvavimą, įskaitant nepaskelbtus patikrinimus“;

⁶ OL L 239, 2000 9 22, p. 138.

⁷ OL C 53, 2005 3 3, p. 1 (1.7.1 dalis).

- (5) Stokholmo programoje⁸ nurodoma, kad „Šengeno erdvės įvertinimo procesas tebebus itin svarbus, todėl reikėtų jį tobulinti stiprinant FRONTEX vaidmenį šioje srityje“;
- (6) todėl 1998 m. sukurtas vertinimo mechanizmas turėtų būti peržiūrėtas, kiek tai susiję su antrąja nuolatiniam komitetui suteiktų įgaliojimų dalimi. Pirmoji nuolatiniam komitetui suteiktų įgaliojimų dalis turėtų būti ir toliau taikoma, kaip nustatyta 1998 m. rugsėjo 16 d. sprendimo I dalyje;
- (7) per ankstesnius vertinimus įgyta patirtis rodo esant būtinybę išlaikyti vientisą vertinimo **ir stebėjimo** mechanizmą, kuris apimtų visas Šengeno *acquis* sritis, išskyrus tas, kurioms specialus vertinimo mechanizmas jau numatytas ES teisėje;
- (8) valstybės narės turėtų aktyviai dalyvauti atliekant vertinimą **ir stebėjimą**. Šio reglamento įgyvendinimo priemonės turėtų būti priimtos pagal valdymo procedūrą, numatytą 1999 m. birželio 28 d. Tarybos sprendimo 1999/468/EB, nustatančio Komisijos naudojimosi jai suteiktais įgyvendinimo įgaliojimais tvarką, 4 straipsnyje;

Siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai. Šie įgaliojimai turėtų būti vykdomi pagal 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmo taisyklės ir bendrieji principai⁹. **Atsižvelgiant į to reglamento 2 straipsnio 2 dalies b punkto iii papunktį, taikoma nagrinėjimo procedūra;**

- (9) vertinimo **ir stebėjimo** mechanizmu turėtų būti nustatytos skaidrios, veiksmingos ir aiškios vertinimams taikytino metodo, aukštos kvalifikacijos ekspertų dalyvavimo atliekant patikrinimus vietoje ir tolesnių veiksmų atsižvelgiant į vertinimų rezultatus taisyklės. Visų pirma metodu turėtų būti numatyta atlikti nepaskelbtus patikrinimus vietoje, kurie papildytų paskelbtus patikrinimus vietoje, pirmiausia sienų kontrolės ir vizų srityse;
- (10) į vertinimo **ir stebėjimo** mechanizmo taikymo sritį taip pat turėtų būti įtraukti atitinkami teisės aktai, reglamentuojantys vidaus sienų kontrolės ir patikrinimų šalies teritorijoje panaikinimą. Atsižvelgiant į specifinį šių nuostatų, kurios neturi poveikio valstybių narių vidaus saugumui, pobūdį, atitinkamus patikrinimus vietoje turėtų būti pavesta atlikti tik Komisijai.
- (11) vertinant **ir stebint** ypač reikėtų atsižvelgti į tai, ar taikant Šengeno *acquis* paisoma pagrindinių teisių;
- (12) **vertinant turėtų būti užtikrinama, kad valstybės narės taikytų Šengeno taisyklės veiksmingai ir laikydamosi pagrindinių principų ir normų. Todėl vertinami visi susiję teisės aktai ir operatyvi veikla, kuria prisidedama prie erdvės be vidaus sienų kontrolės veikimo;**

⁸ Tarybos dokumentas Nr. 17024/09, kurį Europos Vadovų Taryba priėmė 2009 m. gruodžio 10–11 d.
⁹ OL L 55, 2011 2 8, p. 13.

(1213) Europos operatyvaus bendradarbiavimo prie Europos Sąjungos valstybių narių išorės sienų valdymo agentūra¹⁰ (toliau – FRONTEX) turėtų remti mechanizmo įgyvendinimą, pirmiausia su išorės sienomis susijusios rizikos analizės srityje. Be to, įgyvendinant mechanizmą turėtų būti užtikrinama galimybė naudotis agentūros patirtimi, susijusia su *ad hoc* patikrinimais vietoje prie išorės sienų;

(14) taip pat pasitelkus vertinimo ir stebėjimo mechanizmą turėtų būti galima nustatyti didelius *acquis* taikymo trūkumus, kuriuos reikia pašalinti, užtikrinant kad Komisija teiktų tinkamą paramą, o FRONTEX, Europolas ir kitos susijusios Europos Sąjungos agentūros teiktų techninę pagalbą. Kraštutiniu atveju ir jeigu dėl susidariusių aplinkybių kiltų rimta grėsmė viešajai tvarkai ar vidaus saugumui Sąjungos ar nacionaliniu lygmeniu, reikėtų numatyti galimybę atnaujinti vidaus sienų kontrolę tokia apimtimi ir tiek laiko, kiek būtina neigiamiems trūkumų padariniams sušvelninti;

(1315) valstybės narės turėtų užtikrinti, kad šiuose patikrinimuose vietoje paskirti dalyvauti ekspertai turėtų būtinos patirties ir šiuo tikslu būtų dalyvavę specialiuose mokymuose. Susijusios įstaigos (pvz., FRONTEX) turėtų rengti tinkamus mokymus, o valstybių narių iniciatyvoms, skirtoms specialioms Šengeno *acquis* vertinimų mokymams, reikėtų numatyti lėšų pagal galiojančias finansines priemones ir jas plėtojančias priemones;

(1416) pagal Protokolo dėl Danijos pozicijos, pridedamo prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo, 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šį reglamentą, todėl jis nėra jai privalomas ar taikomas. Atsižvelgiant į tai, kad šis reglamentas grindžiamas Šengeno *acquis* pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo III dalies V antraštinės dalies nuostatas, Danija pagal minėto protokolo 4 straipsnį per šešis mėnesius nuo šio reglamento priėmimo turėtų nuspręsti, ar jį įtrauks į savo nacionalinę teisę;

(1517) šiuo reglamentu plėtojamoms Šengeno *acquis* nuostatom, kurias įgyvendinant Jungtinė Karalystė, remdamasi 2000 m. gegužės 29 d. Tarybos sprendimu 2000/365/EB dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prašymo dalyvauti įgyvendinant kai kurias Šengeno *acquis* nuostatas¹¹, nedalyvauja. Todėl Jungtinė Karalystė nedalyvauja priimant šį reglamentą, jis nėra jai privalomas ar taikomas;

(1618) šiuo reglamentu plėtojamoms Šengeno *acquis* nuostatom, kurias įgyvendinant Airija, remdamasi 2002 m. vasario 28 d. Tarybos sprendimu 2002/192/EB dėl Airijos prašymo dalyvauti įgyvendinant kai kurias Šengeno *acquis* nuostatas¹², nedalyvauja. Todėl Airija nedalyvauja priimant šį reglamentą, jis nėra jai privalomas ar taikomas;

(1719) kiek tai susiję su Islandija ir Norvegija, šiuo reglamentu plėtojamoms Šengeno *acquis* nuostatom, kaip numatyta Europos Sąjungos Tarybos ir Islandijos Respublikos bei Norvegijos Karalystės sudarytame susitarime dėl šių dviejų valstybių asociacijos įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis*¹³;

¹⁰ 2004 m. spalio 26 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2007/2004 (OL L 349, 2004 11 25, p. 1).

¹¹ OL L 131, 2000 6 1, p. 43.

¹² OL L 64, 2002 3 7, p. 20.

¹³ OL L 176, 1999 7 10, p. 36.

(1820) kiek tai susiję su Šveicarija, šiuo reglamentu plėtojamoms Šengeno *acquis* nuostatos, kaip numatyta Europos Sąjungos, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos Susitarime dėl Šveicarijos Konfederacijos asociacijos įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis*¹⁴;

(1921) kiek tai susiję su Lichtenšteinu, šiuo reglamentu plėtojamoms Šengeno *acquis* nuostatos, kaip numatyta Europos Sąjungos, Europos bendrijos, Šveicarijos Konfederacijos ir Lichtenšteino Kunigaikštystės protokole dėl Lichtenšteino Kunigaikštystės prisijungimo prie Europos Sąjungos, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl Šveicarijos Konfederacijos asociacijos įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis*¹⁵;

(2023) Kipro atžvilgiu šis reglamentas yra Šengeno *acquis* grindžiamas ar kitaip su juo susijęs aktas, kaip numatyta 2003 m. Stojimo akto 3 straipsnio 2 dalyje;

(2124) Bulgarijos ir Rumunijos atžvilgiu šis reglamentas yra Šengeno *acquis* grindžiamas ar kitaip su juo susijęs aktas, kaip numatyta 2005 m. Stojimo akto 4 straipsnio 2 dalyje;

(2225) nepaisant to, Kipro, Bulgarijos ir Rumunijos ekspertai turėtų dalyvauti vertinant visas Šengeno *acquis* dalis,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Tikslas ir taikymo sritis

Šiuo reglamentu sukuriama tikrinimo, kaip valstybėse narėse, kurios taiko visas Šengeno *acquis* nuostatas, taikomas Šengeno *acquis*, vertinimo **ir stebėjimo** mechanizmas.

Nepaisant to, valstybių narių, kurios pagal atitinkamą Stojimo aktą taiko dar ne visas *acquis* nuostatas, ekspertai dalyvauja vertinant **ir stebint** visas *acquis* dalis.

2 straipsnis

Sąvokų apibrėžtys

Šiame reglamente:

Šengeno *acquis* – Šengeno *acquis* nuostatos, į Europos Sąjungos sistemą integruotos prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėtu protokolu, taip pat Šengeno *acquis* grindžiami arba kitaip su juo susiję teisės aktai.

3 straipsnis

Kompetencija

¹⁴ OL L 53, 2008 2 27, p. 52.

¹⁵ **OL L 160, 2011 6 18, p. 19.**

1. Komisija, glaudžiai bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis ir padedama Europos įstaigų, kaip nurodyta šiame reglamente, atsako už šio vertinimo **ir stebėjimo** mechanizmo įgyvendinimą.
2. Valstybės narės bendradarbiauja su Komisija, kad Komisija galėtų įvykdyti šiuo reglamentu jai pavestas užduotis. Be to, valstybės narės ir Komisija bendradarbiauja pasirengimo etapu, atliekant patikrinimus vietoje, rengiant ataskaitas ir taikant tolesnius veiksmus.

4 straipsnis

Vertinimai

Vertinimus gali sudaryti klausimynai ir patikrinimai vietoje. Jie gali būti papildomi vertinamos valstybės narės pranešimais apie vertinamą sritį. Patikrinimai vietoje ir klausimynai gali būti naudojami atskirai arba kartu, atsižvelgiant į konkrečias valstybės nares ir (arba) į konkrečias sritis. Patikrinimai vietoje gali būti paskelbti arba nepaskelbti.

5 straipsnis

Daugiametė programa

1. Komisija, taikydama 15 straipsnio 2 dalyje nurodytą procedūrą, likus ne mažiau kaip šešiesiems mėnesiams iki kito penkerių metų laikotarpio pradžios penkerių metų laikotarpiui parengia daugiametę vertinimo programą. **Tokie įgyvendinimo aktai priimami pagal 17 straipsnio 2 dalyje nurodytą nagrinėjimo procedūrą.**
2. Daugiametėje programoje pateikiamas valstybių narių, kurios turi būti įvertintos kiekvienais metais, sąrašas. Kiekviena valstybė narė per kiekvieną penkerių metų laikotarpį vertinama bent vieną kartą. Nustatant valstybių narių vertinimo tvarką remiamasi rizikos analize, atsižvelgiant į migracijos srautus, vidaus saugumą, nuo ankstesnio vertinimo praėjusį laiką ir į skirtingų įvertintinų Šengeno *acquis* dalių pusiausvyrą.
3. Prireikus daugiametę programą gali būti tikslinama taikant šio straipsnio 1 dalyje nurodytą procedūrą.

6 straipsnis

Rizikos analizė

1. Ne vėliau kaip kiekvienų metų rugsėjo 30 d. FRONTEX pateikia Komisijai rizikos analizę, kurioje atsižvelgiama į migracijos srautus ir pateikiamos rekomendacijos dėl kitų metų vertinimo prioritetų. Rekomendacijose nurodomos konkrečios išorės sienų atkarpos ir konkretūs sienos kirtimo punktai, kurie ateinančiais metais turi būti įvertinti pagal daugiametę programą. Komisija valstybėms narėms suteikia galimybę susipažinti su šia rizikos analize.

2. Iki šio straipsnio 1 dalyje nurodyto termino FRONTEX pateikia Komisijai atskirą rizikos analizę, kurioje pateikia rekomendacijas dėl vertinimų, kurie nepaskelbtų patikrinimų vietoje forma turi būti atlikti ateinančiais metais, prioritetų. Šios rekomendacijos gali būti teikiamos dėl bet kurio regiono ar konkrečios teritorijos ir jose pateikiamas bent dešimties konkrečių išorės sienos atkarpų ir dešimties sienos kirtimo punktų sąrašas. **Komisija gali bet kuriuo metu paprašyti FRONTEX pateikti rizikos analizę, kurioje būtų nurodytos rekomendacijos dėl vertinimų, kurie turi būti atlikti nepaskelbtų patikrinimų vietoje forma.**

7 straipsnis

Klausimynas

1. Standartinį klausimyną, kuris turi būti įvertintas kitais metais, Komisija valstybėms narėms siunčia ne vėliau kaip ankstesnių metų rugpjūčio 15 d. Standartiniame klausimyne pateikiami klausimai apie atitinkamus teisės aktus ir organizacines bei technines priemones, naudojamas įgyvendinant Šengeno *acquis*, taip pat apie kiekvienos vertintinos srities statistinius duomenis.
2. Valstybės narės savo atsakymus į klausimyną Komisijai pateikia per šešias savaites nuo klausimyno gavimo. Komisija kitoms valstybėms narėms suteikia galimybę susipažinti su atsakymais.

8 straipsnis

Metinė programa

1. Atsižvelgdama į pagal 6 straipsnį FRONTEX pateiktą rizikos analizę, 7 straipsnyje nurodyto klausimyno atsakymus ir prireikus **Europolo ar** kitus reikšmingus šaltinius, Komisija ne vėliau kaip iki ankstesnių metų lapkričio 30 d. parengia metinę vertinimo programą. Programoje gali būti nurodyta, kad reikia įvertinti:
 - kaip *acquis* ar tam tikras jo dalis taiko viena valstybė narė, atsižvelgiant į daugiametėje programoje nurodytus reikalavimus;
taip pat, jeigu reikia:
 - kaip konkrečios *acquis* dalys taikomos keliose valstybėse narėse (teminiai vertinimai);
 - kaip *acquis* taiko valstybių narių grupė (regioniniai vertinimai).
2. Pirmoje programos, ~~priimtos pagal 15 straipsnio 2 dalyje numatytą procedūrą,~~ dalyje išvardijamos valstybės narės, kurios turi būti vertinamos kitais metais atsižvelgiant į daugiametėje programoje nurodytus reikalavimus. Šioje dalyje pateikiamas vertintinų sričių ir patikrinimų vietoje sąrašas. **Šią dalį priima Komisija. Tokie įgyvendinimo aktai priimami pagal 17 straipsnio 2 dalyje nurodytą nagrinėjimo procedūrą.**

3. Komisija parengia antrą programos dalį, kurioje išvardijami nepaskelbti patikrinimai vietoje, kurie turės būti atlikti kitais metais. Ši dalis laikoma konfidencialia ir valstybėms narėms nepateikiama.
4. Prireikus metinė programa gali būti tikslinama atsižvelgiant į šio straipsnio 2 ir 3 dalies nuostatas.

9 straipsnis

Ekspertų sąrašas

1. Komisija parengia valstybių narių ekspertų, paskirtų dalyvauti patikrinimuose vietoje, sąrašą. Sąrašas pateikiamas valstybėms narėms.
2. Valstybės narės nurodo kiekvieno eksperto kompetencijos sritis, ~~atsižvelgdamos į šio reglamento priede pateiktą sričių sąrašą~~. Valstybės narės nedelsdamos praneša Komisijai apie bet kokius pakeitimus.
3. Valstybės narės nurodo, kurie ekspertai gali dalyvauti nepaskelbtuose patikrinimuose vietoje, laikantis 10 straipsnio 5 dalyje nustatytų reikalavimų.
4. Ekspertai turi turėti tinkamą kvalifikaciją ir išsamių teorinių žinių bei praktinės patirties srityse, kurioms taikomas vertinimo mechanizmas, taip pat gerai išmanyti vertinimo principus, procedūras bei metodus ir gebėti sėkmingai bendrauti pasirinkta bendra kalba.
5. Valstybės narės užtikrina, kad jų paskirti ekspertai atitinka pirmesnėje šio straipsnio dalyje nustatytus reikalavimus, be kita ko, nurodydamos, kokiuose mokymuose ekspertai yra dalyvavę. Be to, valstybės narės užtikrina tęstinius ekspertų mokymus, kad jie nuolat atitiktų šiuos reikalavimus.

10 straipsnis

Už patikrinimus vietoje atsakingos grupės

1. Patikrinimus vietoje atlieka Komisijos paskirtos grupės. Grupės sudaro ekspertai, atrinkti iš 9 straipsnyje nurodyto ekspertų sąrašo, ir Komisijos **atstovai pareigūnai**. Komisija **stengiasi** užtikrinti, kad kiekvienoje ekspertų grupėje būtų išlaikyta pusiausvyra geografiniu požiūriu ir ekspertų kompetencija. Valstybių narių ekspertai negali dalyvauti patikrinime vietoje, atliekamame toje valstybėje narėje, kurioje jie įdarbinti.
2. Komisija ~~gali paraginti~~ **ragina** FRONTEX **ir tinkamais atvejais** Europolą, Eurojustą ir kitas suinteresuotas Europos agentūras paskirti atstovą, kuris stebėtojo teisėmis dalyvautų jų kompetencijos srityje esančios teritorijos patikrinime.
3. Atliekant paskelbtus patikrinimus vietoje, vertinime gali dalyvauti ne daugiau kaip aštuoni asmenys (įskaitant stebėtojus), o nepaskelbtus patikrinimus vietoje – šeši asmenys.

4. Atliekant paskelbtus patikrinimus vietoje, valstybes nares, kurių ekspertai paskiriami pagal šio straipsnio 1 dalį, Komisija informuoja likus ne mažiau kaip keturioms savaitėms iki numatyto patikrinimo vietoje. Valstybės narės per vieną savaitę patvirtina, kad ekspertai gali dalyvauti.
5. Atliekant nepaskelbtus patikrinimus vietoje, valstybes nares, kurių ekspertai paskiriami pagal šio straipsnio 1 dalį, Komisija informuoja likus ne mažiau kaip vienai savaitei iki numatyto patikrinimo vietoje. Valstybės narės per 48 val. patvirtina, kad ekspertai gali dalyvauti.
6. Patikrinimams vietoje vadovauja Komisijos pareigūnas **atstovas** ir valstybės narės ekspertas, kurį prieš patikrinimą vietoje kartu paskiria ekspertų grupės nariai.

11 straipsnis

Patikrinimai vietoje

1. Patikrinimų vietoje grupės imasi visų būtinų parengiamųjų priemonių, kad būtų užtikrintas patikrinimų vietoje veiksmingumas, tikslumas ir nuoseklumas.
2. Atitinkama valstybė narė informuojama:
 - ne vėliau kaip prieš du mėnesius iki paskelbto patikrinimo vietoje;
 - ne vėliau kaip prieš 48 val. iki nepaskelbto patikrinimo vietoje.
3. Kiekvienas patikrinimo vietoje grupės narys turi identifikacinį dokumentą, suteikiantį teisę Europos Sąjungos vardu atlikti patikrinimą vietoje.
4. Atitinkama valstybė narė užtikrina, kad ekspertų grupė galėtų tiesiogiai kreiptis į reikiamus asmenis. Ji užtikrina, kad grupė galėtų patekti į visas teritorijas ar patalpas ir galėtų susipažinti su visais dokumentais, kurių reikia vertinimui atlikti. Ji užtikrina, kad grupė pagal savo įgaliojimus galėtų patikrinti įvertintinose srityse vykdomą veiklą.
5. Atitinkama valstybė narė naudodamasi visomis turimomis teisinėmis galiomis padeda grupei atlikti paskirtą užduotį.
6. Atliekant paskelbtus patikrinimus vietoje, Komisija atitinkamai valstybei narei iš anksto praneša grupės ekspertų vardus ir pavardes. Atitinkama valstybė narė paskiria informacijos centrą, kuris tvarko praktinius patikrinimo vietoje formalumus.
7. Valstybės narės tvarko savo ekspertų kelionės ir apgyvendinimo reikalus. Patikrinimuose vietoje dalyvaujančių ekspertų kelionės ir apgyvendinimo išlaidas kompensuoja Komisija.

12 straipsnis

Laisvo asmenų judėjimo prie vidaus sienų tikrinimas

Neatsižvelgiant į 10 straipsnį, nepaskelbtus patikrinimus vietoje, per kuriuos vertinama, ar panaikinta vidaus sienų kontrolė, atliekančią grupę sudaro tik Komisijos ~~pareigūnai~~ **atstovai**.

13 straipsnis

Vertinimo ataskaitos

1. Po kiekvieno vertinimo parengiama ataskaita. **Vertinimo** ataskaita grindžiama patikrinimo vietoje rezultatais ir (arba) atsakymais į klausimą.
 - (a) Jeigu vertinimas grindžiamas tik klausimynu arba nepaskelbto patikrinimo vietoje rezultatais, ataskaitą parengia Komisija.
 - (b) Atliekant paskelbtus patikrinimus vietoje, ataskaitą patikrinimo metu parengia ekspertų grupė. Pagrindinė atsakomybė už ataskaitos parengimą ir jos vientisumo bei kokybės užtikrinimą tenka Komisijos ~~pareigūnui~~ **atstovui**. Jeigu kyla nesutarimų, grupė siekia kompromiso. Ataskaitoje gali būti pateikiamos nesutampančios nuomonės.
2. Ataskaitoje atitinkamai nagrinėjami kokybiniai, kiekybiniai, veiklos, administraciniai ir organizaciniai aspektai ir nurodomi visi per vertinimą nustatyti trūkumai ar silpnosios vietos. Ataskaitoje pateikiamos taisomųjų veiksmų rekomendacijos ir nurodomi jų įgyvendinimo terminai.
3. Kiekviena ataskaitos išvada priskiriama vienai iš nurodytų kategorijų:
 - (a) atitinka reikalavimus;
 - (b) reikalavimus atitinka, tačiau reikia tobulinti;
 - (c) neatitinka reikalavimų.
4. Komisija atitinkamai valstybei narei ataskaitos **projekta** pateikia per šešias savaites nuo patikrinimo vietoje dienos arba nuo atsakymų į klausimą gavimo dienos. Atitinkama valstybė narė per dvi savaites pateikia pastabas dėl ataskaitos.
5. Komisija ~~ekspertai~~ ataskaitos **projekta** ir valstybių narių atsakymus pateikia pagal ~~15–17~~ **17** straipsnį įsteigtam komitetui. Valstybės narės raginamos teikti pastabas dėl atsakymų į klausimą, ataskaitos **projekto** ir atitinkamos valstybės narės pastabų.

Tuo remdamasi Komisija nusprendžia dėl vertinimo ataskaitos ir rekomendacijų dėl šio straipsnio 3 dalyje numatyto išvadų klasifikavimo – priima Komisija, taikydama 15 straipsnio 2 dalyje nustatytą procedūrą. Tokie įgyvendinimo aktai priimami pagal 17 straipsnio 2 dalyje nurodytą nagrinėjimo procedūrą.

Per vieną mėnesį nuo ataskaitos priėmimo dienos atitinkama valstybė narė pateikia Komisijai visų nustatytų trūkumų pašalinimo veiksmų planą.

Pasitarusi su ekspertų grupe, Komisija pagal ~~15~~ **17** straipsnį įsteigtam komitetui **per vieną mėnesį nuo valstybės narės veiksmų plano gavimo** pateikia savo vertinimą

dėl veiksmų plano tinkamumo. Valstybės narės raginamos teikti pastabas dėl veiksmų plano.

6. Atitinkama valstybė narė per šešis mėnesius nuo **vertinimo** ataskaitos gavimo pateikia Komisijai veiksmų plano įgyvendinimo ataskaitą, o vėliau ataskaitas teikia kas tris mėnesius tol, kol veiksmų planas įgyvendinamas visiškai. Atsižvelgdama į nustatytą trūkumų rimtumą ir priemones, kurių imtasi tiems trūkumams pašalinti, Komisija, taikydama 15 straipsnio 2 dalyje nurodytą procedūrą, gali numatyti paskelbtus patikrinimus vietoje, siekdama įvertinti, kaip įgyvendinamas veiksmų planas **nusprendžia dėl paskelbtų patikrinimų vietoje, siekdama įvertinti, kaip įgyvendinamas veiksmų planas. Tokie įgyvendinimo aktai priimami pagal 17 straipsnio 2 dalyje nurodytą nagrinėjimo procedūrą.** Be to, Komisija gali numatyti ir nepaskelbtus patikrinimus vietoje.

Apie veiksmų plano įgyvendinimą Komisija reguliariai informuoja pagal **15** **17** straipsnį įsteigtą komitetą.

7. Jeigu per patikrinimą vietoje nustatoma didelių trūkumų, galinčių turėti didelį poveikį vienos ar kelių valstybių narių bendram saugumo lygiui, Komisija savo iniciatyva arba valstybei narei paprašius nedelsdama apie tai praneša Tarybai ir Europos Parlamentui.

14 straipsnis

Priemonės prie išorės sienų ir FRONTEX parama

- 1. Kai vertinimo ataskaitoje nustatoma didelių išorės sienų kontrolės ar gražinimo procedūrų trūkumų, Komisija, siekdama užtikrinti, kad būtų laikomasi 13 straipsnio 5 dalyje nurodytų rekomendacijų, gali nuspręsti paprašyti įvertintos valstybės narės imtis tam tikrų specialių priemonių, įskaitant vieną ar daugiau toliau nurodytų priemonių:**

- **inicijuoti Europos sienos apsaugos tarnybų pareigūnų būrių dislokavimą pagal FRONTEX reglamento nuostatas;**
- **pateikti FRONTEX patvirtinti strateginius sprendimus dėl rizikos vertinimo ir įrangos dislokavimo planus;**
- **ribotam laikui uždaryti konkretų sienos kirtimo punktą, kol pašalinami trūkumai;**

Tokie įgyvendinimo aktai priimami pagal 17 straipsnio 2 dalyje nurodytą nagrinėjimo procedūrą.

- 2. Komisija reguliariai informuoja pagal 17 straipsnį įsteigtą komitetą apie šio straipsnio 1 dalyje nurodytų priemonių įgyvendinimo pažangą ir jo poveikį nustatytiems trūkumams.**

15 straipsnis

Dideli trūkumai, susiję su išorės sienų kontrole ar gražinimo procedūromis

1. Neatsižvelgiant į šešių mėnesių laikotarpį, per kurį reikia pateikti 13 straipsnio 6 dalyje nurodytą veiksmų plano įgyvendinimo ataskaitą, jeigu 13 straipsnio 5 dalyje nurodytoje vertinimo ataskaitoje daroma išvada, kad įvertinta valstybė narė šiurkščiai nesilaiko įsipareigojimo vykdyti išorės sienų kontrolę ar gražinimo procedūras, įvertinta valstybė narė per tris mėnesius nuo vertinimo ataskaitos gavimo pateikia veiksmų plano įgyvendinimo ataskaitą.
2. Jeigu per šio straipsnio 1 dalyje nurodą trijų mėnesių laikotarpį Komisija nustato, kad padėtis nepakito, taikomi Šengeno sienų kodekso 23, 23a ir 26 straipsniai.

~~14~~ 16 straipsnis

Neskelbtina informacija

Ekspertų grupės visą informaciją, kurią gauna atlikdamos savo pareigas, laiko konfidencialia. Po patikrinimų vietoje parengtoms ataskaitoms suteikiama riboto naudojimo žyma. Komisija, pasikonsultavusi su atitinkama valstybe nare, nusprendžia, kurią ataskaitos dalį galima skelbti viešai.

~~15~~ 16 straipsnis

Komitetas

- ~~1. Komisijai padeda iš valstybių narių atstovų sudarytas komitetas, kuriam pirmininkauja Komisijos atstovas.~~
- ~~2. Tais atvejais, kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomi Sprendimo 1999/468/EB 4, 7 ir 8 straipsniai.~~

17 straipsnis

Komitetas

1. Komisijai padeda komitetas. Šis komitetas yra komitetas, kaip apibrėžta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.
2. Tais atvejais, kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

~~16~~ 18 straipsnis

Pereinamojo laikotarpio nuostatos

1. Pirmoji daugiametė programa, kaip nustatyta 5 straipsnyje, ir pirmoji metinė programa, kaip nustatyta 8 straipsnyje, parengiamos praėjus šešioms mėnesiams nuo šio reglamento įsigaliojimo. Abi programos pradamos vykdyti praėjus vieneriems metams po šio reglamento įsigaliojimo dienos.
2. Pirmoji rizikos analizė, kurią pagal 6 straipsnį turi parengti FRONTEX, Komisijai pateikiama ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos.
3. Valstybės narės savo ekspertus pagal 9 straipsnio nuostatas paskiria ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos.

~~17~~ **19** straipsnis

Informacija Europos Parlamentui **ir Tarybai**

Komisija informuoja Europos Parlamentą **ir Tarybą** apie savo pagal 13 straipsnio 5 dalį priimtas rekomendacijas.

~~18~~ **20** straipsnis

Ataskaita Europos Parlamentui ir Tarybai

Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai teikia metinę vertinimų, atliktų remiantis šiuo reglamentu, ataskaitą. Ataskaita skelbiama viešai, joje pateikiama informacija apie:

- per praėjusius metus atliktus vertinimus ir
- kiekvieno vertinimo išvadas ir su taisomųjų veiksmų taikymu susijusią padėtį.

~~19~~ **21** straipsnis

Panaikinimas

1998 m. rugsėjo 16 d. Vykdomojo komiteto sprendimo, įsteigiančio Šengeno įvertinimo ir įgyvendinimo nuolatinį komitetą (SCH/Com-ex (98) 26 def), II dalis „Įgyvendinimo komitetas Konvenciją jau taikančioms valstybėms“ panaikinama praėjus metams po šio reglamento įsigaliojimo dienos.

~~20~~ **22** straipsnis

Vadovaudamasi šio reglamento nuostatomis Taryba gali nuspręsti atlikti stojimo aktuose, sudarytuose įsigaliojus šiam reglamentui, nurodytus Šengeno vertinimus.

~~21-23~~ **23** straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja 20 dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas **pagal Sutartis** yra privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse pagal Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas

Tarybos vardu
Pirmininkas